

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Egész évre	24 kor.	Negyedévre	6 kor.
Félévre	12 kor.	Egy óra	2 kor.

Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

Világ folyása.

Fiume, szept. 27.

Szerbiában még ki sem heverték a koronázás örömmámorát és máris válsághírek röpködnek a levegőben. Belgrádból jelentik, hogy **Pacsu** pénzügyminiszter visszautasította több miniszternek, nevezetesen a hadügyminiszternek a költségvetési tervezetét és nagyobb takarékoságot követel. Azt hiszik, hogy ezek a differenciák siettetni fogják a válság kitörését, amely különben is elkerülhetetlen. Az a körülmény, hogy a koronázás alkalmával az összeesküvők mindegyike rendjelet kapott, igen rossz vért'szűls rosszalja ezt még a kormányhoz közelálló lapok némelyike is. Azt beszélnek, hogy a miniszterek nagyrésze ellenezte ezt a kitűntetést, de végtére is kénytelenek voltak az összeesküvők pressziójának engedni. — Itt említjük meg, hogy **Péter** királyt október hó 9-én fogják a Zicsa-kolostorban fölkenni.

A keletázsiai harcstéren lassan fejlődnek az események. Mukdennél, úgy látszik, **Oyama** tábornok be akarja várni a port-arturi ostrom eredményét, mielőtt folytatja előnyomulását Mandzsuria fővárosa felé. A japánok remélik, hogy az általános támadásnak, amely e hó 19-én kezdődött és azóta szakadatlanul tart, Port-Artur nem lesz képes sokáig ellenállani. A vár eleste mindenestre nagyon megkönnyítené a mandzsuri japán hadsereg dol-

„A TENGERPART” TÁRCZÁJA.

Lohner kapitány.

Irta: **Farkas Emőd.**

Minden falunak, városnak megvan az a kiváltsága, hogy gyönyörködhetik az ő saját külön csendes bolondjában. Jámbor természetűek az istenadták s így nem ártanak senkinek sem. Szaladnak utánuk, csufolják, dobálják, ők pedig nem hederítenek rájuk, csak mennek tovább bölcs nyugalommal, megingathatatlan önérettel. Szemök zavaros pillantásában megkövült, bemohosult fájdalom ül, mely hasonlít egy beomlott sirhalomhoz. Multjuk felől faggatni felesleges fáradság lenne, mert ők legfeljebb kikaczagnának érte. Lelkökből teljesen kialudt az emlékezés mécsvilága, sötétség von be ott mindent, akár csak a ravatalon. A törökök végtelenül tisztelik őket, mert szerintük már életükben magához vette lelküket az egy és igaz Allah, a törökök uristene. Ezeknek tökéletes ellentétük a félbolond, aki gyakran veszedelmes, de mindenkor szánalmas. Ilyen félbolond volt egy Lohner nevű kapitány, akit egy kisvárosi garnizonban fedeztem föl. Külsőjével meglehetősen mostohán bánt az alkotó természet. Lehet, hogy a kiméletlenül őszinte tükör volt ama kegyetlen eszköz, mely beléfröcscsenté lelkébe a meghasonlás méregcseppjeit. Orra olyan volt, mint egy beütött piros tojás. Pár szál bajusza szanaszét kóválygott, mint a polip csápjai. Nyafogó volt a hangja,

gát, nemcsak azért, mert megnövekednek a sereg azokkal a csapatokkal, amelyek most Port-Artur körül vannak elfoglalva, hanem igen nagy volna e fényes diadal erkölcsi hatása is. — Oroszországban végre rájöttek arra, hogy **Kuropatkin** hadserege nem elegendő erős, hogy sikeresen mérkőzhessen a kitűnő és vitéz japán hadsereggel. Elhatározták hát, hogy **Gripenberg** tábornok vezérlete alatt, aki eddig Vilna katonai kormányzója volt, **újabb hadsereget** alakítsanak és **Kuropatkin** segítségére Mandzsuriába küldik. — Meglehetősen későn jöttek rá Szent-Pétervárott erre az okos gondolatra és most is a legczélszerűtlenebb módon valósítják meg. A vezérletet ugyanis most sem teszik le egy ember kezébe, hanem a két hadseregnek két vezére lesz: a régi hadserege **Kuropatkin**, az újé **Gripenberg**. Legoktalanabb azonban az az intézkedés, hogy e két ember fölé, akiknek mindegyike felelős lesz a maga hadseregének vezetéseért, odaállítsanak még egy „fővezér-t, aki „általános utasításokat” fog a két vezérnek adni. Szinte kétségtelen, hogy ez a „fővezér” a szerencsétlen kezű, de nagy protekcióju **Alexejev** tengernagy lesz, aki már eddig is olyan végzetes szerepet vitt a háboruban. A szentpétervári intézőkörök vaksága egyszerűen érthetetlen. A vezéri hatalomnak ez a háromfelé oszlása ismét csak a legrosszabb következményekkel járhat. Míg **Kuropatkin** és **Gripenberg** bőriük koczkáztatásával a harcstéren verekednek, az alatt **Alexejev**, kenyelmes

czinege a termete. Fogaiból egy annyira kinyult, hogy mindig erre a fogára támasztá kezét. Pedig abból ugyan nem húzott ki semmit. Legalább okosat soha.

A legénységgel igen jó lábon állt, csak a tisztjeivel helyezkedett mindig hadi lábra. És ez nagyon világos, mert azoknak sehogys se tetszett, hogy a hány bakot csak a kapitány ur lött, azt utóbb mind az ő önérettükre rakta föl. Már pedig igaz, hogy a katonának önérette szolgálatban olyan, akár csak egy igás szekér, de hát annak a lova, a türelem, se bír el mindent. A legénység se rajongott érte, pedig nagy ritkán büntetett. Akkor is kellett lennie. Mert a lelke, az ki volt bélelve a legpuhább jóssággal.

A reglamát kitűnően tudta valamikor, legalább erre enged következtetni az, hogy gyakorlatok alkalmával örökké a kadét friss memoriját kérte kölcsön egyes szabályokat illetőleg.

Az ezredestől úgy félt, mint a gyermek a Mikulástól. Kivánta, hogy jöjjön és a dicséret czukorkáit osztogassa neki, de remegett is, hogy e helyett fekete levest kap.

Szórakozottságának leírása egész kötetekre rugna. Vagy „vállra-t” vezényelt, mikor a század már ugyis vállán tartotta a fegyvert, vagy „rechts-schaut”-ot rikácsolt, mikor a legénység nederben heverészett; ez még mind olyan csekélység, a miken senki se akadt fel. De mikor magányosan kilovagolt az irtásos erdőbe és vele szembe ügetvén az ezredes, kardját kirántá, haptákok vezényelt s elébe vágatva, jelenté a standot, akkor ugyancsak

biztosságban, vigan fogja folytatni a kulisszák mögött csakugy, mint eddig, alattomos intrikáit és meg fogja hiúsítani a két tábornoknak minden oly intézkedését, amely neki nem tetszik. A fővezérlet ilyen szervezetével szinte lehetlenség háborút nyerni. Az új vezér megválasztása különben elég szerencsésnek volna mondható. **Gripenberg** Kazimirovics Oszkár Ferdinánd gyalogsági tábornok, a czár főhadsegéde, derek és vitéz katona hírében áll. 1838-ban született, orosz ujesztendő napján és 1854-ben lépett be a hadseregbe. Résztvett ez idő óta Oroszországnak minden nagyobb hadjáratában és már 1877-ben elérte a vezérőrnagyi rangot. 1877-től 1883-ig a moszkvai testőrezred parancsnoka, azután egy évig gyalogdandár-parancsnok, nyolcz évig a gárdalövészdandár parancsnoka és tizenegy évig az első gárda-gyaloghadosztály parancsnoka volt. Ekkor félreállították az egészségügyi bizottságba, de már két esztendő múlva kinevezték a 6-ik hadtest parancsnokává. Majd a vilnai katonai parancsnok adlátusa, 1902. november havában pedig vilnai katonai kormányzó lett. Ebben az állásban kapta az idén a főhadsegédi címet. Nagyon jó csapatvezérnek mondják, de a tisztjei nem igen szeretik roppant szigorúsága miatt. Egyébként felesleges ember és három gyermeke van.

Az **Egyesült-Államok** elnökjelöltje, **Parker** — mint New-Yorkból táviratozzák — kiáltványt

megjárt, mert az ezredes elfojtva kacaját, azt parancsolta neki, hogy léptesse el a századot előtte. Erre visszafordult Lohner s nem látva maga előtt egy fia katonát se, oroszlandühbe jött és elordította magát:

— Aber die verfluchten Hunde haben schon ohne Commando nieder gemacht!

Természetes, hogy erre az ezredes is tisztában volt vele, hogy hányat ütött az óra és megsarkantyuzva lovát, szó nélkül elvágta, hogy a telivér paripa dobogása némileg ellensúlyozhassa azt a rettenetes kacaját, mely harci tárogató hangja gyanánt ömlött ki széles, vasizomzatú mellkasából.

A mily hamar felfújta az indulat, épp oly hamar le is lohasztotta. Az ezredessel való találkozás csak mint egy délutáni álom zavaros képe motoszkált fejében. . . Századában valóságos cigánykolonia fészkelte. Hét darab volt belőle. Zene-művész, vályogvető, üstfoltozó, patkószeggyáros stb. A dobos és viczedobos, a kürtös és viczekürtös mind ezekből tellett ki. Egyszer eszébe jutott a gyakorlótéren, hogy a kürtösnek sehogys sincs jól felkötve a hangadó szerszáma.

Rögtön lepattant a lóról és vallatóra fogta, hogy miképp tanulta a kürtöt felkötöni.

A cigány még jobban elfeketedett s nem szégyelte bevallani, hogy biz ő azt már elfelejtette, ha nem így kell.

Ekkor a kapitány az ő segédtitkárára, a kadét urra pillant, hogy vajjon kinek van igaza. Ez persze maga is zavarba jött, mert a kadétiskolában sem kapitányi titkárokat, sem pedig századkürtösöket nem képeznek. De

tett közzé, amelyben kijelenti, hogy elfogadja a jelöltséget és hangsúlyozza, hogy föltétlen híve az aranyvalutának. A tarifa-reformra soha sem volt nagyobb szükség, mint ma. A Dingley-tarifa megterheli a népet, amennyiben ropantul megdrágítja az élelmiszereket. Uj trust-törvényre van szükség, mert a meglevő ki nem elégítőnek bizonyult. A hajózást nem lehet szubvenciókkal támogatni. A külföldhöz való viszony lényegesen megváltozott a Fülöp-szigetek megszerzése által, ami sebezhetővé tette az Uniót. Az amerikaiaknak behatolása idegen piacokra fölkelte a nagyobb iparos államok ellenszenvét. Az amerikaiaknak barátságos viszonyt kell fönntartaniok valamennyi nemzetel. Kerülni kell minden szövetséget, amely csak kedvetlenségre vezetne. Az Uniónak tartózkodnia kell az idegen ügyekbe való beavatkozástól. Az amerikai kontinensen nem szabad a közrend örének szerepét játszania és semmi szín alatt sem szabad idegen államadosságokért szavatolnia. Minden egyes amerikai államnak a függetlenségét és szuverenitását tiszteletben kell tartani. Az Uniónak csak akkor szabad közbelepnie, ha arról van szó, hogy az Unió egyes államainak politikai és nemzeti fejlődése megóvassék az idegen befolyás nyomásától. A Fülöp-szigeteket azzal az igérettel kellene fejlődésre ösztönözni, hogy oly függetlenséget nyernek, aminővel Kuba bír.

— Az iskolaszék ülése. Az iskolaszék *Bellen* dr. polgármester elnöklésével tegnap este tartotta meg előre jelzett ülését. Miután felolvasták és hitelesítették az előző ülés jegyzőkönyvét, az *elnök* néhány bizalmasabb jellegű értesítést közölt az egybegyűlt iskolaszéki tagokkal; azután áttértek annak az ötven tanítónő kérvényének a tárgyalására, kik tudvalevőleg tiltakoztak az egyik igazgatónő kinevezése ellen. Élénk vita után abban állapodtak meg, hogy a tanítónők kérvényét átteszik a városi képviselőtestülethez határozathozatal végett. Az ülés este nyolcz órakor végződött.

majd segít a reglama. Előrántják tehát a dobos oltalmára bizott katonai bibliát, a gyakorlati szabályzatot és forgatják, lapozzák elől, hátul, mindenfelől.

Mig nyomára akadnak, eltelik félóra, mig a kapitány e hallatlan hanyagságért, mely szokatlan dühbe hozta, a szegény cigányra rádiktál 4, mondó négy órai kurta vasat, kellően megindokolja, ismét egy fél óra, ugy, hogy a század nem csinált semmit, de a kapitány ur kimerülte magát s így mindnyájan haza vonulhattak.

Történt azonban, hogy a tavasz, a kalendáriumnak meglehetősen hosszas unszolására, e kis városban is végigfordítá virághimes uszályát, a mi szokatlan forradalmakat szokott előidézni ugy a dus hajzatu koponyákban, mint azokban, a melyekben már az ördög szerűt csináltatott magának.

A gyakorlótér egy erdőirtása tövében terület el, de odáig még marsot kellett tenni a kaszárnyából a városban keresztül. A város végén magas domboldalon terület el egy kis nyári lakás, a mely előtt szép kis kert pompázott.

A kapitány ur, valahányszor századával e ház elé ért, lovával mindig frontot csinált és perczekig hámut föl a kertbe. Ilyenkor vonaglott az ajka, mintha motyogni akart volna, beesett szeme forogni kezdett s pillái lebegtek, mint a megrekedt szélmalom. Az arca meg csöppentett vér lett a holdvilágfény helyett.

Eleinte azt hittem, hogy a legénység magatartása zökkenő ki lelkét zavartalan nyugalomból, de a mint egy odapillantást meg-

Előfizetési felhívás.

Szeptember hó 21-ikén előfizetést nyitottunk „A Tengerpart” című napilapra.

„A Tengerpart” ünnep és vasárnap kivételével naponként délután öt órakor legalább nyolcz oldalnyi terjedelemben jelenik meg.

Előfizetési árak.

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	24 korona.
Fél évre	12 „
Negyedévre	6 „
Egy hónapra	2 „

Egyes szám ára 8 fillér.

Előfizetést bármely naptól kezdve fölvesz

„A Tengerpart” kiadóhivatala,

Fiume, Riva Szápáry, Adria-palota.

Abbonamento al giornale.

Ai 21 settembre abbiamo aperto un abbonamento al giornale quotidiano „A Tengerpart”.

Il giornale „A Tengerpart” escirà ogni giorno — eccettuate le domeniche ed i giorni festivi almeno in otto pagine.

Prezzi d'abbonamento.

Loco a domicilio o altrove colla posta:	
Anno intiero	cor. 24.—
Semestre	„ 12.—
Trimestre	„ 6.—
Un mese	„ 2.—

Numero singolo cent. 8.

L'abbonamento si può principiare da qualunque giorno.

L'amministrazione del giornale

„A Tengerpart”

Fiume, Riva Szápáry, palazzo Adria.

A szerkesztőség és kiadóhivatal

telefon-száma: 224.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hirek. —

A magyar-osztrák-német szövetség jubileuma.

Bécs, szept. 27. Félhivatalosan jelentik, hogy a magyar-osztrák-német szövetség fönállásának huszonötödik évfordulója alkalmából *Ferencz József király és Vilmos német császár között rendkívül meleg táviratváltás volt*, amelyben kiemelték a szövetség jelentőségét.

Apponyi üdvözlése.

Pozsony, szept. 27. Pozsony vármegye tegnapi ülésén *Burián Pál* nyugalmazott királyi táblai bírónak, a közös pénzügyminiszter unokatestvérének indítványára egyhangu lelkesedéssel elhatározták, hogy *Apponyi Albert* grófot a hazai és az amerikai magyarság érdekében tett fáradságtalan szolgálataiért meleg hangu föliratban üdvözlék. Együttal megbízták a vármegye alispánját, hogy a feliratnak megfelelő formában leendő kézbesítéséről gondoskodjék.

Lippe új régense.

Detmold, szept. 27. Az elhunyt *Ernö lippe-biesterfeldi* gróf legidősebb fia, *Lipót* gróf, mint atyja örököse, átvette Lippe fejedelemségben a régensséget.

Egy magyar képviselő Péter szerb királynál.

Belgrád, szept. 27. *Péter* király kihallgatáson fogadta *Popovics* István országgyűlési képviselőt, a budapesti Thököliánus igazgatóját. *Popovics* beszélgetés közben megkérdezte a királytól, hogy mikor fogja a külföldi udvarokat meglátogatni. *Péter* király azt felelte, hogy uralkodásának első három évében nem szándékozik az országot elhagyni, de mihelyt

— Na természetes, ma olyan hideg van. A többit már elharapta, mert észrevette, hogy a szakasz-szobából kituduló legénység mindnyája vászonnadrágban sorakozik előtte.

Hogy e ciznege-mellől micsoda bömbölés tellett ki erre a nyári viharforma meglepetésre, arra mindez ideig a legujabb divatu misztikus félhomály borul. Szinte a puskacsövek is mind megmeredtek arra a sok himmelszakramentre, amely átkokba foglalva, mint egy áradat hömpölygött végig a kaszárnya udvarán.

Azonnal bekergette a legénységet s a kadét meg a főhadnagy akkora orrot kapott, hogy szinte a földön húzták maguk után.

Egy negyed óra mulva aztán mi is kivonultunk a kaszárnyából. A kapitány oldalt lovagolt s folyton hátra tekintgetett, hogy nem jön-e a zászlóaljparancsnok, vagy az ezredes. Amint egy szük utcán haladunk, egy taliga döcög velünk szemközt, megterhelve egy hordó vízzel, melyből útem szerint hol jobbra, hol balra lötytyent ki a víz. Lohner ekkor is hátra fordulván, lova beleütődött a talyigába s a tüzes csataló erre olyan nagyot szökkent, hogy a kapitány ijedtében majd lemaradt róla.

Erre megállt s látva, hogy a talyigát csak olyan állat húzza, amelyen Krisztus Urunk vonult be Jeruzsálembe, végtelen mély megvetéssel méregette végig s aztán fölcsapta a levegőbe kardját s dobpergés közt vágatott az élére.

— Merkujcel, pan oberst prigye! (vigyázatok, az ezredes ur jön) kiáltá szépegő hangon.

A fiuk kihúzták magukat s a »vigyázz»

kockáztattam, bizony csak egy csöpp tartott, hogy én is frontot nem csináltam.

Olyan lányka könyökölt ott ki a léczkerítésen, hogy az embert majd elnyelte az ámulat, a mint rápillantott.

Arca, mintha csak két eleven rózsza borult volna össze, szeme, mint a meggyult szén a söét tárna mélyén, szinte sziporkázott a nagy villogástól. Az egész egy busongó erdei vadgalamb benyomását tette reám.

— Vajjon kiért eped? — gondoltam magamban.

A kapitány, mihelyt észrevette, hogy én is ott felejttem a szemem, sarkantyuba kapta lovát s nagy dühösen a század élére vágatott.

Ettől a percztől fogva aztán a kapitány ur azt a csekély esztét is abban a kertben felejtette, a mi még ott libegett az agyhártyáján s nagyobb szerű bolondságoztól visszatartotta.

Másnap borongós idő volt, majd permetezett, majd ismét előbukkant a nap, utat törve az elrongyolódott fellegeken, melyek mint egy ruharaktár elviselt ruhái szanaszét heverték az égboltozaton.

Elég csipős szél fujt, de május közepén könnyen megbirkózik ezzel a napsugár. A kapitány nem rendelkezett korán reggel s így a legénység, élén a kadéttal, vászonnadrágba bujt, én kek nadrágban jelentem meg, a főhadnagy meg pláne csizmába ugrott az esetleges zivatar elől.

Már a többi századok menetre mind készen álltak, mikor elém vágott a kapitány ur s végignézve kek nadrágomon, önelégült mosolylyal szól felém:

megkezdte látogatásait, legelőször is *Ferencz József* ő felségét fogja meglátogatni, aki mindig nagy szimpátiát tanúsított a *Karagyorgyevics*-család irányában.

Nemesség-megerősítés.

Budapest, szept. 27. A hivatalos lap mai száma királyi kéziratot közöl, melylyel ő felsége *Benke Gyulának*, a budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvénytársaság vezérigazgatójának és törvényes utódainak régi magyar nemességét »tardoskeddi« előnévvel megerősíti és a bemutatott címert helybenhagyja.

Lujza hercegnő ügye.

Bécs, szept. 27. Eltérően az eddigi hírektől, most azt állítják, hogy *Lujza hercegnő* és *Koburg Fülöp* herceg jogi képviselője közt megállapodás jött létre. A megállapodás értelmében *Lujza hercegnőnek* biztosítják föltétlen személyes szabadságát és férjétől negyven ezer korona évi apanázst kap. A hercegnő személyes szabadságának biztosítását nem teszik függővé a párisi orvosok véleményétől, akik elméleti állapotának vizsgálatával vannak megbízva. Most már egészen bizonyos, hogy *Lujza hercegnő* Magyarországra jön és ügyének végleges elintézéséig nővérénél, a bodrog-olaszi kastélyban fog lakni. A kastélyban már nagyban folynak a munkálatok, hogy berendezzék *Lujza hercegnő* állandó tartózkodására.

Párbajvétségért elítélt képviselők.

Budapest, szept. 27. A járásbiróság ma párbajvétség miatt *Vérsi József* országgyűlési képviselőt három heti, *Zichy Jenő* gróf országgyűlési képviselőt pedig

vezényszóra úgy léptek mindnyájan, mintha valamennyiöknek talpa egy-egy dübörgő ágyut czeplelt volna. Az ezredes nem is várta a jelentést, hanem halkan s hideg mosolylyal egy pár szót dobott a kapitány fülébe s azzal előre vágatott.

Lohner visszarántja lovát s a századot megállítja. Szeme szikrázik, sapkáját lekapja és irgalmatlanul morzsolni kezdi. Ajka vonaglik, arcizmai görcsösen rángatóznak. Perczekig nem bir szóhoz jutni.

Mindnyájan meglepetve bámulunk reá. Majd meg aggódva nézünk össze s ha kard nincs a kezünkben, talán még nyárfaleveleknek képzeljük magunkat.

Melle liheg, kezével idegesen kapkod a homlokához. Nagyokat fű, mint a feldühödött vadkan s aztán csak úgy özönlik belőle az olyanforma imádság, amelynek hallatára még Lucziter is ijedten csapná be orra előtt a pokol ajtaját.

— De hát melyik ott az az átkozott nyomorult kutya, — hörgé tajtékozva — aki vászon-nadrágban mer kivonulni? Kadét, nincs önnek szeme, mért nem kergette vissza azt a nyomorultat?

A kadétnak arcán rákvörösség ömlött el; megvonogatta a vállát, aztán elég hallható hangon jelenté:

— Kapitány ur kérem, ez az ember nem a mi századunkból való.

— Mi? Nem a mienkből való? Hát akkor hogy mer ide menekülni és ti szamarak, ti ökrök, nem tudátok kiverni közületek?

Erre megint az őrmester vágta ki a mellét

két napi államfogházra ítélte. Az ítélet ellen mind a ketten fölebbeztek. A párbajt még a parlamenti viharok idején, a katonai vita alkalmával vívták.

A szerb király és a bolgár fejedelem.

Belgrád, szept. 27. *Péter* király levelet irt *Ferdinánd* bolgár fejedelemnek, amelyben kilátásba helyezi, hogy a fejedelmet október hó elején meglátogatja.

Lotz Károly állapota.

Budapest, szept. 27. *Lotz Károly* festőművész állapota az éjjel válságosra fordult. A beteg az egész éjszakát álmatlanul töltötte. Állapotát az orvosok súlyosnak mondják.

Olasz előadások az innsbrucki egyetemen.

Bécs, szept. 27. Az osztrák hivatalos közlöny mai száma az osztrák közoktatásügyi miniszter rendeletét közli, amely elrendeli, hogy az innsbrucki egyetemen olasz előadási nyelvvel jogi és államtudományi kar szerveztessék. Az olasz nyelvű előadásokat önálló karrá különítik, melynek külön dékánja lesz.

A háboru.

Csifu, szept. 27. Port-Arturnál a japánok tegnap erős ágyuzás után újra rohamot intéztek három erőd ellen. Port-Artur elestét minden pillanatban várják. Az ostrom szakadatlanul tart. Az oroszok vesztesége igen nagy.

Szent-Pétervár, szept. 27. Ideérkezett távirati jelentés szerint Port-Artur őrsége a japánok utolsó ostromát teljesen visszaverte. A japánok óriási veszteségeket szenvedtek.

Szent-Pétervár, szept. 27. A *Russz* a harcztéren működő japán haderőt 365

s jelenté, hogy ezt a hornyistát *Dragos* kapitány ur zárkóztatta ide, mert már nem volt idő rá, hogy a saját századához csatlakozzék.

— Hát nem takarodsz el innen, te alávaló kutya! rivalt rá tótul a század végén baktató kürtöstre. Ennek se kellett több, úgy ellohogott tőlünk, mintha egy repülő golyóbis lett volna a talpa alatt.

E közben éppen a fönt említett tündér kislány kertje elé értünk. A kapitány sarkantyuba kapta lovát s az elől lovagló ezredes elé nyargalt.

Láttam messziről, hogy mily féktelen dühvel csapja le a kardját s hallottam, hogy ropant szenvedélyes hangon tesz jelentést a fura tényállásról.

Nem volt azonban szerencsém gyönyörködni azon lesújtóan kemény arcvonásokban, melyeket a rendkívül szigorú ezredes vágott.

Csak azt láttam ismét, hogy kapitányunk *Dragos* urhoz vágat s hallatlan lamentirozás közt kéri ki magának jövődre nézve az ilyen danaida-ajándékot.

Én meg ezalatt odafordultam a stoikus nyugalommal cigarettázó főhadnagyhoz s a fülébe sugtam:

— Na hallod, ezt a napot tekete betükkel írhatom be lajdinandságom történetébe.

— De vajjon miért?

— Na meglátod, hogy ma, kezdve az őrmestertől, egyre-másra annyi orrot kapunk, hogy egy egész regiment piszét kistaffirozhatnánk belőle.

— Na vigyázz csak rá, hogy milyen szépen elverem én fejként felől a közelgő zivatart... A viharok csakugyan megérkezett az elő-

ezer emberre és 1054 ágyura becsüli, amely következőképen van elosztva: Az első hadsereg (jobb szárny), melyet *Kuroki* vezényel, áll 5 tényleges, 3 tartalékos és 3 póttartalékos hadosztályból, tehát összesen 12 hadosztályból, amely 119 századra oszlik. Azonkívül az első hadsereg 372 ágyuval és golyószóróval rendelkezik. A legénység összes létszáma 151 ezer emberre rug. Az *Oku* vezetése alatt álló második hadsereg (bal szárny) 4 tényleges, 3 tartalékos és 3 póttartalékos hadosztályból áll, s 96 gyalogszázadra és 32 lovasszázadra van felosztva. Van azonkívül 362 ágyuja és golyószórója. A *Nodzu* tábornagy alatt álló középső hadsereg 3 tényleges, 3 tartalékos és egy póttartalékos (összesen 7) hadosztályból áll, amely 67 gyalogsági és 17 lovassági századra oszlik, összesen 320 ágyuval és golyószóróval. A legénység összes létszáma 89 ezer ember.

Magánszállítmányok Mandzsuriába.

Odessza, szept. 27. A Szibériába és Mandzsuriába szánt magánszállítmányok továbbítását, amelyek július 29-ike óta itt vesztegeltek, ma megkezdtek.

Szerenosétlenül járt honvédszázados.

Szeged, szept. 27. *Gosztonyi Jenő* honvédszázados sétakocsizásra indult feleségével. Utközben a lovak megbokrosodtak és elragadták a kocsit, amely felborult. A százados és neje súlyosan megsebesültek.

A marseillei sztrájk megújulása.

Marseille, szept. 27. A dokkmunkások és fűtők, miután meghallották a választott bíróság határozatát, kijelentették, hogy nem fogadják el; így tehát a sztrájk, amely már-már megszűnt, ismét

örse. A kapitány szemei egyre villámlottak s a sűrű menykő-csapásokat a nyakra-főre osztogatott kurta vasak jelzék.

E közben befordultunk a gyakorlóterre. A kapitány oszlopot vezényelt, majd meg kifejlődést. De a főhadnagy szándékosan rossz fordulatot csinált szakaszával s minthogy én mindenben őt követtem, magam is hasonlóképp cselekedtem.

Előbb szakramentirozott, hogy mért csináltuk rosszul, de a főhadnagy halkan bátor volt megjegyezni, hogy nem jó volt a vezényszó megválasztva. Könnyű volt ezt mondani, mert a kapitány mérgében arra sem emlékezett, hogy mit vezényelt.

— Nicht möglich! — jegyzé meg a kapitány. — Hornyist, reglama!

Mikor a kürtös a reglamával előugrott, a főhadnagy titkon felém hunyorított, mintha csak azt akarta volna mondani:

— Látod, milyen könnyű elverni a zivatart, ha az ember ismeri a dörgést.

És csakugyan, a kapitány meg a főhadnagy annyira belemerült a magyarázgatásokba, hogy végre egészen kiderült felettünk az égbolt, már mint Lohner uram redőkbe csavart homloka.

Mikor vége volt a gyakorlatnak, a város alatt egyszerre csak hozzám lovagol s kisaszonyos gyöngédséggel megszólít:

— Hadnagy ur, vezesse haza a századot. A büntetéseket elengedem.

Ilyen jószívű ember volt ez a félbolond kapitány. Kár, hogy azóta penzióba küldték.

megújult. Azt hiszik, hogy a dokkmunkások gyűlése, amely ma este lesz, el fogja fogadni a választott bíróság határozatát. *Manol*, a bíróság elnöke, valamint a bíróság többi tagjai is beadták lemondásukat és azt semmi áron sem hajlandók visszavonni. Az új bíróságot a vezetőség már megválasztotta és megválasztásukat a közgyűlés fogja megerősíteni; valószínű tehát, hogy a tegnapi békeajánlat ismétlődni fog. A tengerészek Marseille prefektusát arra kérik, hogy szólítsa fel a társaság elnökét új bíróság választására. A nacionalista újságok heves támadást intéznek *Pelletan* tengerészeti miniszter ellen, akit a sztrájk miatt felelőssé tesznek. Szerintük *Pelletan* politikájának köszönhető a tengerészek e fegyelmetlensége.

Egy káplár merénylete.

Vienne, szept. 27. Egy gyalogos káplár tegnap rálőtt a kapitányára, mert őt megbüntette. A golyó nem találta el a kapitányt, hanem három közlegényt megölt és négyet súlyosan megsebesített. Azután a káplár agyonlőtte magát.

Meghiúsított szökés.

Torda, szept. 27. *Kalbasa* Dimitriu, rablógyilkos vizsgálati fogoly, aki a minap Mező-Bödön *Albhasi* földbirtokost meggyilkolta, az itteni ügyészségi börtönből szökést kísérelt meg. Öcscse segítségével czellája vasrácsát kifeszítette, de az örök idejekorán észrevették és biztos helyre zárták el a vakmerő gonosztevőt.

A pestis.

Konstantinápoly, szept. 27. Szmirnából azt jelentik, hogy ott több pestisgyanus megbetegedés történt. Megtették a legszigorubb és legszélesebb körű óvintézkedéseket.

KÜLÖNFÉLE.

— **Olvasóink figyelmébe.** Lapunk egyes példányai a mai naptól fogva kaphatók az *Ivanich-féle* hírlapelárusító üzletben, *Via Riva 6. szám* és a *Corsia Deák 34. szám* alatt levő dohánytözsdeben (a Hungária-szálló és a Csizmás-féle fióküzlet között.)

— **Lajos Viktor főherceg fölmentése.** A hivatalos lap legutóbbi száma rideg hangú, rövid királyi kéziratot közöl, amely a király egyetlen élő testvérét, *Lajos Viktor* főherceget, az elismerésnek minden szava nélkül fölmenti a magyarországi és ausztriai Vörös-Kereszt-Egyletnél viselt védnőhelyettesi tisztétől. A kézirat így szól:

Kedves gróf Tizza! Lajos Viktor testvéröcsémet a magyar szent korona országainak Vörös-Kereszt-Egylete és az ausztriai Vörös-Kereszt-Egylet védnőhelyettesi méltóságától saját kérelme folytán felmentem.

Kelt Bécsben, 1904. évi szept. 17-én.
Ferencz József s. k.
Gróf Tizza István s. k.

A kézirat szokatlanul fagyos hangja, amely a fölmentett *Lajos Viktor*-nak még főhercegi címét sem említi, világos bizonyossága annak, hogy a főherceg teljesen kegyvesztett az udvarnál és hogy minden szereplése a közéletben véget ért. A főherceg, akiről azt mondják, hogy súlyos idegbajban szenved, különben már hónapok óta távol él az udvartól

Déltől egy félreeső, csöndes kastélyában, ahol állandóan orvosi felügyelet alatt áll. Szükségessé tette ezt az internálást a főhercegnek az utóbbi években tanúsított viselkedése, amely több ízben kínos feltűnést keltett és mindenféle szóbeszédre adott okot. A döntő intézkedésre az a botrány készítette a bécsi udvart, amely néhány hónap előtt egy bécsi közfürdőben történt. Ekkor a főherceg kénytelen volt minden állásáról lemondani és önkéntesen nyugdíjba menni. *Lajos Viktor* főherceget, aki hatvankét éves agglégény, igen jól ismerte Fiume közönsége is, mert az utóbbi években a nyarat rendszeren Abbaziában töltötte.

— **Szegények öröme.** *Vio* Ferencz dr. polgármester tegnap délelőtt kezdte meg a *Whitehead* és *Tsa* czég által *Hoyos* György gróf emlékeztérére Fiume szegényeinek adományozott 2900 korona kiosztását. Mint már tegnapi számunkban jeleztük, rendkívül sok szegény ember gyűlt össze a városház előtti téren, úgy hogy valóságos toladás támadt, mert attól féltek, hogy a később érkezőknek már nem jut pénz. Legelső sorban a fiúei illetőségű szegényeket vették figyelembe, de azért számos idegen is részesült kisebb, 2—5 koronás segélyben. A pénzkiosztást csak ma fogják befejezni.

— **Rulett-játék a Gödöllő fedélzetén.** Az Ungaro Croata *Gödöllő* hajóján legutóbbi dalmáciai utja alkalmával valami *Schwarz* Gyula nevű magyar fiatalember egész montecarlói rulett-játékot rendezett. Az utasok kapva kaptak a pompás szórakoztató játékon s vígan pergett a golyó a fekete-piros mezőn. Hanem csodák csodája, *Schwarz* Gyulát folytonosan üldözte a szerencse. Az egyik utas, kinek erszénye jelentékenyen megkönnyebbült a játék következtében, az első kikötőben — Zarában — bizalmasan elmondta a dolgot a rendőrségnek, mire az élelmes ifjút minden tiltakozása ellenére letartóztatták és ha nem is család, de tiltott szerencsejáték miatt bizonyára elzárják.

— **Parenzo új polgármestere.** Parenzóban az új polgármesternek, dr. *Tullio Sibisá*-nak megválasztása nagy meglepetést keltett az egész lakosságban. A polgármestert és a nyolcz városi tanácsost az egy hónappal ezelőtt megválasztott városi képviselőtestület választotta meg tegnapi ülésén.

— **Ujlag letartóztatott szökevény.** Az elmúlt éjjel sikerült ismét letartóztatni azt a szökésben meglehetősen rekordot elért betörőt, ki a napokban egy társával együtt megugrott a szusáki kerületi fogházból és még akkor éjjel be is tört egy ruhakereskedésbe. A jómadarat, akit *Barbis* Józsefnek hívnak, úgy fogták el, hogy egy helybeli kávéházban hanges mulatozásával magára vonta egy titkos rendőr figyelmét, aki aztán felismerte.

— **Leányok veszedelme.** Mint az ország annyi más vidékén, Győrme gyében is nagy mérveket öltött az utóbbi időben a kivándorlási mozgalom. De itt még azt a szomorú tapasztalatot is tették, hogy legutóbbnyire 14—20 év körüli leányok igyekeznek Amerikába. Szerencsére a hatóság elég éberrel őrködik és a napokban is 13 csepregi, écsi, gecsei leányt tartóztatott föl a rendőrség a győri pályaudvaron, kik utlevél nélkül Amerikába készültek. Természetesen visszaküldik őket illetőségi helyükre, de azonfelül üdvös dolog lesz utána nézni, nincs-e a dologban valami lélekkufárnak a keze.

— **Elítelt horvát zászlósejtők.** A horvátországi *Zapresics* községben tavaly augusztus 18-án, a király születésnapján, szokás szerint kitzűzték a vasuti állomás épületére a magyar zászlót. A zapresicsi horvát parasztek ezen annyira dühbe jöttek, hogy megrohanták az állomási épületet, bevették az

ablakokat és elpusztították a belső berendezést. A tömeg a csendőrség megjelenésekor sem akart szétszalani és többen még ekkor is izgatták társaikat, hogy ne engedjenek, hanem támadják meg a csendőröket és csak akkor rebbentek szét, mikor a csendőrök fegyverüket használták. Ez esetből kifolyólag tizennégy zapresicsi parasztember került a vádlottak padjára, kiknek ügyében ötnapos tárgyalás után a zágrábi törvényszék most hozta meg az ítéletet. A vádlottak közül, akiket *Harambasics* dr. horvát országgyűlési képviselő védett, a törvényszék *Henzsír* Ivánt és *Milakovics* Jurót hat-hathónapi, *Huzjan* Imbrót tizhónapi, *Tandariacs* Gyurót héthónapi, *Drenyelics* Nikolát, *Rozsman-Pokupec* Ivánt és *Zsivoder* Ivót egyenként hathónapi nehéz börtönre ítélte, hónapokig egyszer teljes börtönlátogatással. A többi vádlottak közül *Zsilavics* Iván kéthónapi börtönbüntetést kapott. *Leitner* Márkot pedig ötnapi elzárásra ítélték, amely azonban 25 korona pénzbüntetésre is átváltoztatható. A többi vádlottat a törvényszék felmentette, kettőjüknek, *Petrak* Basának és *Jug* Jeliczának felmentése ellen azonban a királyi ügyész felebbezett.

— **Kedélyes csavargó.** A fiúmei csatorna mellett, közvetlenül a Panachofi-kávéház kivilágított ablakai alatt aludt ma éjjel csöndes nyugalommal egy *Rosa* Károly nevű 52 éves csavargó. Egy arra vetődő rendőr felszólította, hogy menjen haza, mert a járda nem alváshely, mire a csavargó kedélyesen mosolyogva megkérdezte tőle:

— Mondja, rendőr bácsi, szeret maga fűrdni?

A rendőr bámulva feleli:

— Mit törődik maga evvel?

— Hát csak azért mondom, — ordít már most dühösen a csavargó, — hogy ha nem szeret fűrdni, hát pusztuljon innen, mert ugy belemártom a vízbe, hogy még ítéletnapján se kerül ki belőle!

A rendőr persze nem hagyta ennyiben a dolgot, hanem egy társa segélyével bekísérte, a csavargót, akit ma a kihágási bíróság négy napi elzárással sújtott.

— **Letartóztatott kivándorlók.** *Kaposvárról* írják, hogy *Kuntin* János és *Mlinárics* Borbála ciglencziczai, valamint *Kerzman* Jága garesiai, horvátországi lakosokat, akik külföldi utlevél nélkül szándékoztak Amerikába kivándorolni, a gyékényesi vasuti állomáson a csendőrség letartóztatta s a csurgói főszolgabíró kötött utlevéllel illetőségi helyükre menesztette. Irataikból kitűnt, hogy a *Red Star Line* bécsi kivándorlást közvetítő czég csábította az illetőket a kivándorlásra. Egyidejűleg *Barcsról* is hasonló értesítést vettünk, mely szerint ott *Fromtal* Alajos desanováci lakost tartóztatták le a hatóság, aki szintén utlevél nélkül akart Amerikába menni.

TARKA VILÁG.

Miből van a király?

Jászai Mari mesélte el az alábbi történetet, amely a maga nemében többet fejez ki, mint tíz vezércikk.

Boldog emlékeztető Halmi, a mi feledhetetlen művésznünk bálványozta a kis leányát, Margitot. (A Nemzeti Színház tagja jelenleg). Minden öröme csak ez az okos kis gyerek volt, aki reggeltől estig a leghetetlenebb kérdéseket tudta föladni.

De hát olyan nehéz is arra megfelelni, hogy ki az erősebb: a kocsis-e, avagy a főispán?

— Az eső miért jön lefele?

— Csillag van-e több, vagy alma?

Ha nem játszott Halmi, Margitkát volt minden ideje, de többre is becsülte annak a két apró tenyérnek a tapsikolását ezer főnyi közönség tomboló riadásánál.

Nem is tudott a bájos gyerek olyasmit kívánni, ami ne ment volna azonnal teljesedésbe. Végezetül már nem maradt semmi, pedig az apró szentek szoktak telhetetlenek is lenni. Imhol ni, példa rá Margitka, aki a nap egyik

felében csak tündött, de a másokban kivágta a nagy trófiát.

— Apuskám, a királyt akarom látni!

— Édes kicsi bogaram, honnan vegyem elő, hiszen olyan ritka vendég nálunk, mint a fehér holló!

A baba közben kíváncsi lett arra is, hogy a fehér hollónak fekete-e a lába? de rövidesen visszatért megint a legujabb témájára.

— Hol a király?

— Csak légy aranyom türelemmel. Ha eljön, megmutatom.

— De bizonyosan!

— Egész bizonyosan.

Aztán várt egy darabig mesébe illő türelemmel. De átlag minden második napon megkérdezte:

— Eljött-e már?

Nem is kellett mondani, hogy kicsoda. Ott lebegett láthatatlanul köztük a legfőbb hadur alakja, kísérté őket álmaikban, meglátogatta, amikor nem is gondoltak rá.

Szegény jó Halmi pedig bujta az ujságokat, hogy hát mikor is tiszteli meg koronás ura a magyar népet? Mert hát Margitka minden áron látni akarja.

Egyszer aztán csakugyan jött.

Valami nagy ünnepség keretében megmutatta magát hűséges hiveinek, akik diadalmenetként avatták az útját és ezrével meg ezrével tolongtak az utcákon. Ott volt a tömegben Halmi Ferencz is, fölszedte Margitot a karjára, hogy áttekinthessen az embereken. Véletlenül jó helyhez jutottak, de ideje is volt, mert a kislány már roppantul türelmetlenkedett:

— Apuskám, itt van a király?

— Itt fiam, látod azt a szép magas bácsit?

— Melyiket?

— Amott van egy kicsi, vastag. Látod?

Pápaszemet visel.

— Látom.

— Most figyelj csak jobban oda. Mellette van egy karcsu, magas. Szép a szakála, a jobb kezét éppen fölemeli és a homlokához tartja. Látod már?

A gyerek remegő hangon megszólalt:

— Óh apuskám, nem ez a király!

— De ha mondom, fiam, ő az!

Margitka szeme megtelt könnyel. Az ajka elpityeredett, mintha most foszlott volna széjjel az a bűbajos tündérvilág, amelynek közepén ragyogó, sugárzó aranypalástban, gyémántokkal diszitett hermelinben él az ő képzeltbeli fejedelme. Óh, nem ilyennek hitte ő azt! S amíg utolag odatekintett az egyenruhás hadurra, tengernyi szomorúság csendült meg a szavában:

— Ez a király? Hiszen akkor a király

— katonából van!

KÖZGAZDASÁG.

+ A borvámklauzula keresztülvitele. Bortermelőinket és borkereskedőinket természetesen az érdeklő leginkább, hogy miképp történik majd az Olaszországgal kötött borvámklauzula pontjainak keresztülvitele a gyakorlatban. A behozott külföldi fehér boroknak vegyítése belföldi borokkal, mint hírlik, nem fog ingyenes vámhivatali felügyelet mellett történni, hanem a pénzügyőrség ki fogja róni a felekre a szabályzatilag megállapítandó nem jelentéktelen felügyeleti költségeket. A még nem háziasított olasz borokat az 1906-ig terjedő időszakban a vámhatóság aszerint amint a fél kívánja, vagy a hordók lepecsételése vagy megfelelően biztosított raktárakban való megőrzés útján fogja ellenőrizni, hogy a vegyítés arányával (40 : 60) történhet esetleges visszaéléseknek elejét vegye. Tekintettel ama kö-

rülményre, hogy a bort havonta legalább kétszer fel kell önteni, hogy az a romlástól megóvassék: a felek valószínűleg igyekezni fognak a háziasítást lehetőleg mindjárt az elvámolás után keresztülvinni, hogy a költséges pénzügyőri ellenőrzés költségeit kikerüljék. Ezzel a két éves háziasítási időköz fentartása a termelők véleménye szerint elveszti káros hatását. Borkereskedői körökben töképp aziránt érdeklődnek, vajjon a Bécsben megvámolt külföldi fehérbor fel lesz-e használható háziasítási célokra Magyarországon is? Amint hírlik, ez a kérdés még nincs eldöntve, de nagyon valószínű, hogy ez a felhasználás Magyarországon nem fog semmiféle akadályba ütközni. Ez ügyben természetesen első sorban az osztrák és a magyar vámigazgatóság egymásközi megegyezése lesz szükséges. A Budapesten megvámolt boroknak Ausztriában való felhasználása különben szintén gyakorlati fontossággal bír, például Galiczia borszükségletének fedezésére nézve, mivel a keleten fekvő osztrák tartományoknak sokkal kedvezőbb a Budapesten, mint a Bécsen át való vasuti szállítás.

+ Uj tőzsdetörvény kilátásában. Az országos magyar bányászati és kohászati egyesületnek vasárnap Budapesten tartott évi rendes közgyűlésén megjelent Lukács pénzügyminiszter is és a tanácskozás folyamán mondott hosszabb beszédében megemlítette, hogy a képviselőház összeülése után teendő költségvetési előterjesztésében nyilatkozni fog nagy vonásokban az új tőzsdetörvényről is, hogy így a törvényhozásnak módot adjon arra, hogy a tőzsdetörvény reformjával idejekorán behatóan foglalkozzék.

+ A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága e hó 24-én tartott ülésében Domony Móicz dr. igazgató-helyettes az üzletvezető igazgatóság tagjává, Sényi Péter sorhajóhadnagyot igazgató-helyettesé nevezte ki. Pellet Bertalan főfelügyelőnek pedig az igazgató-helyettesi címet adományozta.

+ Románia új tengeri kikötője. A román kormány óriási áldozatokkal a Fekete-tenger partján, Konstanczában kikötőt létesített, melyet e hó végén fognak felavatni nagy ünnepségek keretében, melyen — mint Bukarestből jelentik — a román király és a trónörökös is jelen lesz.

+ A Lloyd új programja. Az osztrák Lloyd új programot dolgozott ki, amely a következő újításokat öleli föl: A *triest-bombay-i* vonalon három nappal meg rövidítik az utazás tartamát. Erre a célra az 1886-ban és 1889-ben épült s már elavult *Imperator* és *Imperatrix* gőzösök helyébe két új kettőscsavarú gőzhajót fognak építeni, amelyeknek sebessége 18 tengeri mértföld lesz óránként. A *triest-alexandriai* gyorsvonal részére valószínűleg szintén építtetnek két nagy kettőscsavarú gőzöst 18—21 tengeri mértföldnyi sebességgel, úgy hogy az utazás 84 óra helyett csak 66 órát tartana. Ha ez beválik, ez lenne a legrövidebb összeköttetés Közép-Európa és Egyiptom között. Ezt a gyorsjáratot Triesttől Alexandriáig és vissza a Triesttel való második vasuti összeköttetés

megnyitásával egyidejűleg léptetnek életbe, de a nagy személy- és áruforgalom miatt fenn tartanak mellette azt a mostani járatot is, amely negyedfél napot vesz igénybe. A levantei (*triest-konstantinápolyi*) járatot, amely most hat napig tart, Brindisi, Korfu, Patrasz és Pireaus kikötőinek érintésével négy nap alatt akarják végzenni. *Dalmáciába* újabb gyorsjáratot létesítenek a *Wurmbrand* mintájára épült gőzessel. A *velencei* forgalom számára olyan gőzhajót építenek, amely nappal *négy óra alatt* teszi meg az utat. A *brazíliai forgalmat megszüntetik* és más társaságnak engedik át. Továbbá új gyorsjárat létesítését tervezik Szaloniki—Szmirna—Piraeus—Alexandria közt. Mihelyt a kormány jóváhagyja ezt a tervezetet, a Lloyd igazgatósága nyomában hozzálát a saját arzenáljában az új gőzhajók építéséhez, amelyeknek tervei már nagyrészt készen vannak.

Egy később Triestből kapott táviratunk megczáfolja a brazil vonalak beszüntetésére vonatkozó értesülésünket és beavatott helyről szerzett információ alapján hangoztatja, hogy az osztrák Lloyd braziliai vonalait, melyeknek forgalmát tudvalevőleg az «Adria»-val párhuzamosan bonyolítja le, nem szándékozik beszüntetni.

+ A milánói olasz hitelintézet tegnapi ülésén elhatározta alaptőkéjének 35 millióról 50 millióra való emelését és 30 ezer új részvény kibocsátását. A részvényeket egy pénzügyi csoport fogja kibocsátani, amely a párisi *Comptoir d'Escompte*-ből, a bázeli kereskedelmi bankból, a berlini német nemzeti bankból, a zürichi Hen és társa-féle részvénytársaságból, a velencei Alberto Treves, a torinoi Kurster és társa és a milánói Ponwiller és társa cégéből áll.

+ Amerikai dohány Triestben. Tegnap érkezett *Triestbe* az osztrák-amerikai hajózársaság *Lacronia* nevű gőzöse New-Port-Newsból (Egyesült Államok.) A hajó 500 nagy hordót hozott tele dohánynyal. A hordók mindegyike 900 kg-ot nyom. Az óriási mennyiségű dohány az osztrák kincstárré, amely virginia-szivarokat készített belőle. Ez az első nagy dohányszállítmány, amit Triestben keresztül szállítanak Észak-Amerikából Ausztriába, eddig ugyanis mindig Brémán és Hamburgon át vitték Ausztriába a dohányt.

+ Morgan visszavonul. *Newyorkból* jelentik megbízható forrásból, hogy Pierpont Morgan, a gazdag hajókirály és bankár, ez év végével teljesen visszavonul a magánéletbe, ahová, mint a *World* írja, csekély 100—150 millió dollárkat visz magával. A Morgan-bankház vezetését Morgan fia veszi át, ki jelenleg 36 éves és az utolsó három évben a Morgan-bankház londoni fiókját vezette.

Kikötők forgalma.

Érkezett:

Szeptember 26-án:

Peppino P., olasz lobogó alatt, tonnatartalma 184, kapitány Cardalla, jött Barlettából.
Fibi Munzone, olasz lobogó alatt, tonnatartalma 184, kapitány Intagliata, jött Patrassóból.

Indult:

Szeptember 26-án:

Salzburg, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 1969 kapitány Radeglia, indult Odessába.
Angora, török lobogó alatt, tonnatartalma 945, kapitány Bachas, indult Gravosába.

Adria

magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság tengeri forgalma.

Érkezett:

Kolozsvár szept. 20-án Cardiffba Londonból.

Indult:

Kassa szept. 27-én Genuából P. Maurizioba. Mátyás király szept. 27-én Triestből Fiuméba. Szápary szept. 26-án Maltából Tunisba. Zrinyi szept. 25-én Mesinából Maltába.

Tőzsdei árfolyamok.

Értéktőzsdék.

1904. szept. 27.

<i>Budapest.</i> Aranyjár. 4%	K. 118.90
Koronajár. 4%	97.75
3%	88.75
Magyar földteherment. 4%	97.90
Horv. Szlavon	98.50
Tisza-szab.	161.50
Osztrák papírrár.	99.25
ezüst	100.—
arany	119.—
korona	99.—
Osztrák-magyar bank	1615.—
Magyar hitelbank	778.—
Osztrák hitelbank	664.75
Osztrák-magyar vasut	650.—
100 márka	117.37 1/2
London vista	239.65
Páris	95.07 1/2
20 frankos arany	19.01
100 lira (olasz)	95.20
20 márka	23.46

<i>Bécs.</i> Magyar hitelr.	K. 782.—
Osztrák hitelr.	671.25
Rimamurányi	525.50
Union-bank	537.50
Magyar államvasut	653.25
Leszám. bank	—
Jelzálogbank	514.—
Adria	477.—
Länderbank	446.75
Lloyd	738.—
Török sorsjegy	133.10
<i>Berlin.</i> Osztrák hitelr.	K. 201.50

Budapesti árutőzsde.

1904. szept. 27.

Buza október	K. 10.22
április	10.57
Rozs október	7.45
április	7.91
Zab október	6.80
április	7.19
Kukoricza szept.	—
május	7.33
Zsir	70.—
Szalonna	61.—

Newyorki gabonatőzsde.

1904. szept. 24. (Sürgönyjegyzés).

<i>Buza loco</i>	Cent. 115.—
október	113 1/8
december	113 3/4
<i>Tengeri</i>	Cent. 57 1/8
október	56 3/4
december	—
<i>Fuvardíj</i> Liverpoolba	pence —

Gyarmatárak.

1904. szeptember 27.

Kávé.

Havre Santos good average:	
Szeptember	Frank 45.75
Deczember	46.—
Márczius	46.50
Hamburg Santos good average:	
Szeptember	Márka 37.—
Deczember	37.50
Márczius	38.—
Newyork, szeptember 26.	
Fair Rio loco	Cent. 8.8 1/16
Szeptember	6.80
Deczember	6.95

Cukor.

Prága frco Aussig kész	K. 27.15
uj	27.15
frco Prága raff.	75.—

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Mural Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

Végeladás

Csak még néhány napig tart

Minthogy butor üzletemet véglegesen felosztatom, a raktaron lévő összes árut mélyen leszállított árban eladom.

**Hálószoza butor, matt
Ebédlőszoba butor, matt
Szalon butor, matt
Irodai butorok és
teljes szoba berendezések**

matt, vagy fényezett egyes butor, darabok, pamla-
gok, székek, konyhába való butorok, képek, tük-
rök stb.

Alkalmi vétel

Szálloda tulajdonosoknak, vendéglősöknek és fia-
tal házásoknak.

ROSENBERGER I.

Fiume — Corso 12 — Fiume.

A legszebb és leghasznosabb ajándékok.

Nagy raktár: Alpacca és Chinaezustokban és Lámpákban.

Karlsbádi és francia
porcellán
és üveg készletekben.

Mindennemű üvegtáblák,
tükörök és képkerekek
legolcsóbb árak mellett.

Jacques Weiss veje: WEISZ SALAMON-nál.
FIUME. Az Adria-palotával szemben.

EXNER RUDOLF

Első butorszállító és szállítmányozási vállalat

Központ: Trieszt, Via della Stazione 17.

Képviseelő Fiumében: **EGGENHÖFFNER R.**

Via della Sanità 4. földszint.

Költözködések elvállalása úgy a városban mint bármely idegen helyre legujabb mintájú 6 és 8 méter hosszú, előnyös szerkezetű butorszállító kocsikkal.

Butoroknak és értéktárgyaknak őrizetbe vétele.
Mindennemű csomagolások elvállalása. Tárgyaknak házhoz szállítása és onnan való elvitele.

**Bazár „Al Buon Mercato“
R. NEMES**

FIUME, VIA FIUMARA 4.

— A legjobb bevásárlási forrás. —
NAGY VÁLASZTÉK.
Mindennemű csipők, gyermekjáték, diszkrétá-
rtyak és utazási cikkekben.

Ujságkihordó (asszony is lehet) azonnali felvételre keresztetik. Czim a kiadóhivatalban.

Fehér varrónő.

Elvállal mindenféle fehér varrónői munkákat valamint bluzok és háló kabát készítését igen jutányos árban. — Czim: **Corso 13. sz. III. em. ajtó szám. 3.**

Használt és új bútorok

vétele és eladása az

Al buon prezzo

BUTORRAKTÁRBAN

Via San Vito 7. sz. földszint.

Ruha- és egyéb szekrények 13, 14 és 16 forintért adatk el.

Egyszerű teljes szobaberendezés . . . . . 88 frt.
Fényes vagy matt „ márvánnyal . . . . . 130 „
Altdeutsch matt . . . . . 150 „

Két fiatalember,

két egymásba nyíló szobát, esetleg ellátással keres. Czim a kiadóhivatalban.

MAGYAROK OTTHONA!

Rosenthal Lipót -- Fiume

AZ ADAMICHTÉREN.

Játék, pipere, japan és kagyló áruk, bőrönd és utikosár raktár

10 KÉPES LEVELEZŐ-LAP 20 KRAJCZÁR.

Aki olcsó és jó

BUTORI

óhajt vásárolni, vegye azt az általánosan ismert és megbízható **asztalos és kárpitos**

butor ezégnél

J. Hertmann & Figlio

(ezelőtt Sachs succ.)

Via Governo, - FIUME.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Hivatalnok

ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja, 1500-1800 kor. fizetéssel azonnal felvétetik.

Czim a kiadóhivatalban.

? IRIS ?

Hirdetések és előfizetések
„A TENGERPART“

ezimű politikai napilapra felvételnek a kiadóhivatalában: **Fiume „Adria“ palota.**

Inserzioni ed abbonamenti
per il giornale politico quotidiano

„A TENGERPART“

si ricevono nell'amministrazione del giornale.
FIUME, PALAZZO „ADRIA“.

Cognac

az Első Tokaji Cognac gyár terméke a legkedveltebb.

Különlegességek:

Gyógy Cognac és Diabetikus Cognac.

Kapható minden finomabb ételmezési és cukrász üzletekben.

Képviselet Flumében:

FABICH FERDINANDO.

Könyvnyomdai müintézet

Tipografia artistica

„UNIO“

„Adria“ palota, **FIUME** palazzo „Adria“.

TELEFON 224.

„SZÁLLIT“

minden a nyomdászatba vágó munkát gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

„ESEGUISCE“

prontamente con conoscenza del ramo ed al più buon mercato ogni lavoro tipografico.

„Adria“ magyar kir. tengerhajózási részvénytársaság.

Atlanti szolgálat.

1904. szeptember havában az alant felsorolt első osztályú gőzösök vagy ezek helyettesei fognak Fiuméből az alant megjelölt irányokban és külföldről hazafelé indítani, feltéve, hogy rossz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meteket meg nem akadályozzák:

KIVITEL			BEHOZATAL			
H o v á	G ő z ő s	Kelet	H o n n a n	H o v á	Kelet	
Buenos Ayres, Montevideo, Rosario.	»Tibore	22/VIII-2/IX	Liverpool	Fiume	»Tyria	1-10
New-York	»Pannonia	1	Hamburg ¹⁾	»	»Bagdada	1-10
Liverpool ¹⁾	»Falernia	1-10	Manchester	»	»Andrássy	1-10
Hamburg ¹⁾	»Soderhamne	1-10	Bordeaux	»	»Stefánia	1-10
London ²⁾	»Syria	1-10	Rotterdam	»	»Széll Kálmán	1-10
Bordeaux	»Báthoric	1-10	New-York	»	»Slavonia	13
Rouen	»B. Keménye	1-10	Liverpool ¹⁾	»	»Flaminian	5-15
Pernambuco, Bbhia, Rio de Janeiro			Hull, Newcastle o/T	»	»Austria	5-15
Santos ³⁾	»Arade	10	London ¹⁾	»	»Jago	5-15
Liverpool	»Pavia	5-15	Rotterdam	»	»Balaton	10-20
Hull, Newcastle o/T	»Volturno	5-15	Rouen	»	»Nagy Lajos	15-25
Antwerpen	»Deák	5-15	Liverpool	»	»Aleppo	15-25
Lissabon, London	»Zichy	10-20	London ¹⁾	»	»Oria	15-25
New-York	»Ultonia	22	New-York	»	»Pannonia	27
Liverpool ¹⁾	»Andalusian	15-25	Glasgow	»	»Barosse	20-30
Hamburg ¹⁾	»Bagdada	20-30	Amsterdam	»	»Jókai	20-30
Hull, Newcastle o/T	»Douro	20-30	Antwerpen	»	»Szedeg	20-30
London ¹⁾	»Murillo	20-30	Rotterdam	»	»Szent István	20-30
Liverpool	»Veria	20-30	London	»	»Kolozsvár	20-30
Rotterdam	»Kálmán király	20-30	Hull, Newcastle o/T	»	»Ebro	20-30
Rouen ³⁾	»Szécheny	20-30	Liverpool ¹⁾	»	»Avone	20-30
Glasgow ³⁾	»Matlekovits	20-30	Hamburg ¹⁾	»	»Venezia	25/IX - 5/X
			Rio de Janeiro, Santos	»Triest, Fiume	»Báró Fejérváry	25/IX - 5/X

A ¹⁾gal megjelölt viszonylatban a gőzös **Triesztet** is érinti.
 Atrakodó szolgálat közvetlen hajóaklevelek alapján a felsorolt kiindulási kikötőkből az összes földközi és adriai tengeri kikötőbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, keletindiai, kínai és japáni vonalaira.
²⁾ Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse, illetőleg hogy ezt a járatot ne teljesítse vagy későbbre halasztza.

Középtengeri szolgálat.

FIUME—MALTA—OLASZORSZÁG—DÉL FRANCZIAORSZÁG—SPANYOLORSZÁGI vonal.

Fiuméből: »Lederer Sándor» szeptember 1-én, »Szent László» 8-án, »Kassa» 15-én, »Zrinyi» 22-én »Mátyás király» 29-én.
 Valenciából: »Mátyás király» szeptember 7-én. »Rákóczy» 14-én. »Lederer Sándor» 21-én. »Szent László» 28-án.

TYRRHENI VONAL.

Az első osztályú gyorsgőzös **ÁRPÁD** minden szerdán délelőtt **Marseilleből Genuába** indul és pedig 1904. szeptember 7-én, 14-én, 21-én és 28-án. Minden csütörtökön este 8 órakor **Genuából Nápolyba**. Minden szombaton délután 4 órakor **Nápolyból Marseillebe** és pedig 1904. szeptember 3-án, 10-én, 17-én, és 24-én

FIUME-ÉSZAKAFRIKAI vonal. Fiuméből: indul »Adria» szeptember 8-án, »Szápáry» 22-én.
 Tangerből: indul »Szápáry» szeptember 5-én. »Adria» 19-én.

„Adria“ magyar kir. Tengerhajózási részvénytársaság. - Fiume.

FIUME - NEWYORK

közvetlen összeköttetés Éjszak - Amerikával.

A „Cunard Line“ angol hajózási társaság gőzöseivel. Vezérigazgatóság a magyar korona országai részére: „Adria“ m. kir. Tengerhajózási r. t.

III. osztályú menetjegyek

Fiumétól Newyork-ig

Beleértve a hajón való étkezést és a kétnapos ellátást Fiumében

180 Korona

Legközelebbi gőzösök indulnak:

„Slavonia“ október 6.án - „Pannonia“
 október 20.án - „Ultonia“ novemb. 10.én

A fiumei kivándorlási iroda (Via Alessandrina) készséggel és díjtalanul szolgál mindazon fölvilágosítással, melyre a kivándorolni szándékosoknak szükségük van.